

Sínia de can Valls

Talamanca

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de Talamanca, 08279 Talamanca
Emplaçament Baixem del poble fins a la riera pel camí de la Font del poble. Just a l'altre costat de riera.

Coordenades:

Latitud: 41.73821
Longitud: 1.98039
UTM Est (X): 415213
UTM Nord (Y): 4621213

Classificació

Número de fitxa 08277-43
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 006A00023
Autoria de la fitxa Quim Serdà Manau
Data de registre de la fitxa: dc., 06/06/2007 - 02:00

Descripció

Construcció molt senzilla de planta rectangular i coberta a dues aigües amb teula àrab. El parament és de pedruscall amb blocs de pedra més treballats a les cantonades. L'entrada és a Nord, té dues petites obertures

a ponent i una altra a migdia. Conserva tot l'aparell mecànic, amb les dues rodes i els respectius eixos. El més interessant de la construcció és a l'exterior, on trobem un complex sistema de canals amb aqüeducte d'una volta inclòs i dos dipòsits, connectats entre ells mitjançant una petita obertura amb arc rebaixat de maons en plec de llibre. L'aigua s'obtenia d'una surgència natural i s'elevava fins a un safareig connectat amb el sistema de canals que, per gravetat, la repartia pels horts del marge de la riera. La palanca de ferro, situada prop de la roda exterior, permetia escollir un dels diversos sistemes de canals existents per tal d'escollir l'hort que es volia regar.

Observacions:

Des del 1968 l'aigua de la xarxa municipal de Talamanca s'obté just d'aquesta surgència natural d'on s'abastia la sínia. Mitjançant una bomba, s'eleva fins als dipòsits que es troben en un turó al damunt del poble.

Història

És al segle XIX que proliferen arreu les construccions de sínies, obres necessàries alhora d'eleva l'aigua de pous o rieres i poder regar els horts i conreus. Aquestes màquines consistien en una roda horitzontal accionada per un animal que donava voltes lligat a l'extrem d'un pal horitzontal solidari amb el seu eix, i que engranava amb una altra roda vertical que movia una cadena sense fi, proveïda de catúfols en tota la seva llargada, l'extrem de la qual era submergida a l'aigua de la riera, el pou, etc. Amb el progressiu abandonament del camp al segle XX , aquestes construccions aniran entrant en desús fins que finalment seran abandonades. La sínia de Can Valls era explotada per tres o quatre propietaris que tenien els horts al voltant d'aquesta. A més, la gent del poble anava a buscar l'aigua per a l'ús domèstic en aquesta surgència natural, doncs sembla que un dels dos dipòsits era comunal. La sínia va estar en funcionament fins el 1968, moment en que ja arriba l'aigua al poble. És la darrera que funciona de les que trobem en aquest tram de riera.

